

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๕/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๕๔

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

เรื่อง ศาลจังหวัดเชียงใหม่ส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายอศวิน เอสเซอร์ เบิร์ด) ในคดีอาญาหมายเลขคำที่ อ.๒๑๐๓/๒๕๕๓ หมายเลขแดงที่ อ.๒๒๐๖/๒๕๕๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ มาตรา ๔๐ (๑) และ (๓) และมาตรา ๘๑ (๑) (๒) (๓) และ (๔) หรือไม่

ศาลจังหวัดเชียงใหม่ส่งคำโต้แย้งของโจทก์ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ นายอศวิน เอสเซอร์ เบิร์ด เป็นโจทก์ฟ้อง พ.ต.ท.เกรียงศักดิ์ วงศ์อุทัย นายวรา สุขแสน (พนักงานอัยการ) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ ขอให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และขอให้เจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญากระทำหรือไม่กระทำการใดๆในตำแหน่งโดยมิชอบเป็นการที่จะแกล้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ หรือรับโทษหนักขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๐ วรรคสอง ขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสี่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๐๐ วรรคสอง

วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ศาลจังหวัดเชียงใหม่ได้นัดฟังคำสั่ง โดยพิเคราะห์แล้วเห็นว่าการที่ผู้ร้องอุทธรณ์ในข้อหาหมิ่นประมาท ดูหมิ่นพระมหากษัตริย์นั้น ข้อหาดังกล่าวเป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดิน เมื่อความปรากฏแก่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนจึงย่อมมีอำนาจสอบสวนได้ แม้ไม่มีคำร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้รวบรวมพยานหลักฐานเสนอต่อจำเลยที่ ๒ แล้ว จำเลยที่ ๒ ย่อมมีอิสระในการใช้ดุลพินิจสั่งคดีว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะมีน้ำหนักรับฟังได้ว่ามีการกระทำผิดหรือไม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ และระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖ ข้อ ๑๕ ข้อ ๕๐ และข้อ ๕๖ ซึ่งมีการตรวจสอบตามลำดับการบังคับบัญชาอยู่แล้ว ประกอบกับไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ร้องมาก่อน อีกทั้งคดีดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการสอบคำให้การ ดังนี้ กรณีจะเป็นพยานเท็จหรือไม่ หรือเป็นการกลั่นแกล้งผู้ร้องให้ถูกดำเนินคดีก็มีอาจบ่งชี้ได้ ข้อเท็จจริงยังรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๐๐ วรรคสอง สำหรับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เมื่อการกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่เป็นความผิด จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไป พิพากษายกฟ้อง

ต่อมาผู้ร้องยื่นคำร้องลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลจังหวัดเชียงใหม่ส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ มาตรา ๔๐ (๑) และ (๓) และมาตรา ๘๑ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ด้วยเหตุผลดังนี้

(๑) โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” และมาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” ดังนั้น เมื่อประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวใช้บังคับ ประชาชนคนไทยทุกคนก็ย่อมได้รับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือของศาลหรือของคณะรัฐมนตรี หรือของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมเท่านั้น

(๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ ได้บังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ และ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นระยะเวลา ๗๕ ปี และ ๕๔ ปี มาแล้วตามลำดับ ซึ่งบัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาแผ่นดินทั้งปวง และให้อำนาจ

พนักงานอัยการสั่งฟ้องคดีได้โดยใช้ดุลพินิจโดยอิสระ ซึ่งเป็นอำนาจที่กฎหมายให้ไว้อย่างสิ้นฟ้าโดยไม่มีขอบเขต ไม่คำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม จึงเป็นอำนาจที่ง่ายต่อการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นให้ได้รับโทษทางอาญาโดยที่ไม่มีความผิด เป็นอำนาจลักษณะเบ็ดเสร็จอันก่อให้เกิดอาญาจักรแห่งความสะพรั่งกลัวต่อวงการตำรวจและอัยการ อีกทั้งยังมีผลต่อกระบวนการยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ (๑) และ (๓) และมาตรา ๘๑ (๑)(๒) (๓) และ (๔) อีกด้วย

(๓) ผู้ร้องเห็นว่า ถ้าจะให้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ มีความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว ต้องบัญญัติเพิ่มว่า

มาตรา ๑๒๑ “พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง แต่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม โดยคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลทุกคน...” และ

มาตรา ๑๔๓ “เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้องแต่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม โดยคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป

(๒) ในกรณีมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องแต่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม โดยคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง...”

ดังนั้น การที่ศาลจังหวัดเชียงใหม่พิพากษายกฟ้องโดยเห็นว่า จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กระทำการโดยชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ แล้ว อันเป็นการตีความของศาลที่ให้อำนาจตำรวจและอัยการอย่างไม่มีขอบเขต โดยไม่คำนึงว่าต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมหรือเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลหรือไม่ จึงเป็นคำสั่งที่พิพากษาโดยขัดต่อหลักนิติธรรม และไม่คุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ร้อง เนื่องจากเปิดช่องให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มีโอกาสร่วมกันกลั่นแกล้งผู้ร้อง กรณีจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๔ ตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะมีผลให้ศาลยุติธรรมจะได้พิจารณาตามความเห็นของศาลรัฐธรรมนูญตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และสั่งให้คดีของผู้ร้องมีมูลเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาให้

คุ้มครองสิทธิของผู้ร้องต่อไป จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

ศาลจังหวัดเชียงใหม่พิเคราะห์คำร้องแล้วเห็นว่า ข้อโต้แย้งของผู้ร้องไม่ปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในประเด็นดังกล่าว จึงเห็นสมควรส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยให้มีหนังสือถึงสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคือไป

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของศาลจังหวัดเชียงใหม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการพิจารณาคือไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ” และวรรคสองบัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาคือได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า จากบทบัญญัติดังกล่าวการที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ได้นั้น มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

(๑) ศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

(๒) บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องเป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี

(๓) ยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น

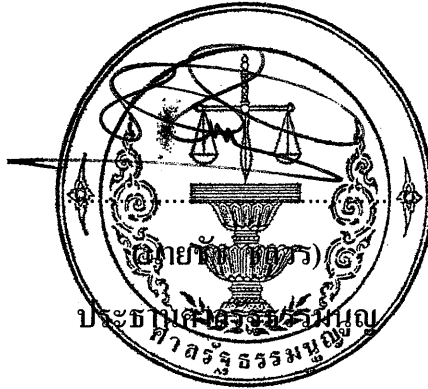
เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า ศาลจังหวัดเชียงใหม่ได้มีคำพิพากษาคดีนี้ไปแล้ว และแม้ศาลจังหวัดเชียงใหม่จะยังมีคดีมีคำสั่งรับอุทธรณ์ก็ตาม แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องโต้แย้งก็ไม่เกี่ยวกับการพิจารณารับหรือไม่รับอุทธรณ์แต่อย่างใด จึงไม่มีกรณีที่ศาลจังหวัดเชียงใหม่จะนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๓ มาใช้บังคับแก่คดีนี้อีก กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

- ๕ -

มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย
พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๕/๒๕๕๔)

[Signature]

[Signature]

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

[Signature]

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

[Signature]

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

[Signature]

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิตินนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ